

VALTIOTIETEELLINEN YHDISTYS
STATSVETENSKAPLIGA FÖRENINGEN
FINNISH POLITICAL SCIENCE ASSOCIATION

4. Poliitiikan teorian ajankohtaisuudesta

Puheenjohtajat: Paul-Erik Korvela, Jyväskylän yliopisto, paul-erik.korvela@jyu.fi

Sakari Hänninen, THL, sakari.hanninen@thl.fi

Työryhmän kuvaus: Poliitiikan teorian n. 2500 vuoden historia ja klassikot ovat pitkälti olleet sidoksissa eri aikakausien ajankohtaisiin poliittisiin kiistoihin. Vasta 1900-luvulla genren akatemisoituessa ja erityisesti sen pyrkiessä tieteellistymään on tietty yhteys ajankohtaiseen politiikkaan joidenkin väitteiden mukaan kadonnut. On väitetty poliitiikan teorian olleen oudon hiljaa ajankohtaisten tapahtumien kuten Itä-Euroopan 1990-luvun alun murrosten suhteen, samalla kun sen anglo-amerikkalaiset ”huippujournalit” askartelevat joko antikvaaristen ongelmien tai eräänlaisten itsereferentiaalisten ismien välisen taistelun parissa, muuttuen lähinnä kommentaattorien kommentaattorien kommentoinniksi.

Onko poliitiikan teoria reaktiivista, eli reagoiko se merkittäviin yhteiskunnallisiin prosesseihin vasta niiden tapahduttua? Onko ennusteilla tai utopioilla sijaa nykyisessä poliitiikan teoriassa? Miltä osin nykyiset kehityskulut ovat teoriavetoisia ja jos ovat niin onko niitä ohjaava teoria poliitiikan teoriaa vai jotakin muuta (näinä aikoina esim. talousteoriaa tai teoreettisesti köykäistä johtamis- ja innovaatioretoriikkaa)? Ovatko teoretikot auttamatta ”norsunluutorneissa” vai saattaisiko olla niin että teoriaa ei voi paeta? Millaisia haasteita tai lupauksia poliitiikan teorian viimeaikaiset laajentumat kuten ns. vertaileva poliitiikan teoria (comparative political theory) tuovat perinteisen poliitiikan teorian agendalle?

Työryhmässä halutaan siis nostaa esiin keskustelua poliitiikan teorian roolista, erityisesti aikana jolloin kaikenlaisilta tieteenaloilta vaaditaan vaikuttavuutta. Ryhmään sopivat esitykset kaikilta poliitiikan teorian ja myös kansainvälisen poliitiikan teorian osa-alueilta, mutta erityisesti toivotaan niihin sisältyvän myös jonkinlaista poliitiikan teorian itsereflektiota.

Abstraktit:

Kaupunkilaisuus politiikan tutkimuksessa

Politiikan ja kaupungistumisen rinnakkaisista ilmaantumisista on rakennettu länsimaista kertomusta, jonka mukaan kehitys kohti kaupunkilaisuutta on käynnistynyt antiikin Ateenan filosofiasta. Tämän länsimaisen kertomuksen leviämistä ei ole estänyt se, että jo tuhansia vuosia aikaisemmin asuinrakennuksia jaettiin priorisoidusti Länsi-Aasian suistoalueiden varhaiskaupungeissa. Kysymykset yhteisöistä ja yhteiskunnallisesta rakentumisesta avaavat tutkijoille tuhansien vuosien aikajanoja, mutta samalla metodologiset vahtikoirat muistuttavat rajausten tarpeellisuudesta. Filosofia vuorostaan on avannut tietä politiikalle, mutta onko erityisesti politiksesta ilmaantunut länsimainen filosofia samalla rajannut ja lukinnut politiikan tutkimusta ja teoretisointia? Suomen kaupungistumisen historiaa on vuorostaan rakennettu osana länsimaista Hansakaupan verkostoa, mutta myös osana kristinuskon etenemistä pohjoiseen. Ruotsin vallan vahvistettua Suomen kaupunkiverkoston käynnistyksen 1200-luvun Turussa, on kuva länsimaisuudesta vahvistunut, vaikka samaan aikaan käytiin Venäjän ja Ruotsin välillä kiihkeää kamppailua Suomesta. Idän merkitys Venäjän alaiselle Suomelle on nähty ristiriitaisena, vaikka autonomian eteneminen Suomessa vauhdittui suurvalta Venäjän hävittyä Krimin sodan 1850-luvulla. Poliitiikan teorioissa ei ole syytä unohtaa mennyttä aikaa, vaan eritellä tarkasti menneitä katkoksia ja pitkän aikavälin jatkuvuuksia nykyisyyteen asti. Tulevaisuuteen suuntautuminen on ollut aina osa politiikkaa ja strategisia ohjelmia, mutta tulevaisuuden tutkimuksen paikkaa tieteen maailmassa ei ole hyväksytty. Pyrin väitöstutkimuksessani selvittämään, miten kaupunkilaisuutta tulisi tutkia osana politiikan tutkimusta ja teoretisointia. Lisäksi pyrin selvittämään, miten politiikan tutkimuksessa voitaisiin tutkia, oppia ja erityisesti teoretisoida nykyisiä ongelmia menneiden tapahtumien perusteella ja samalla edes hieman, ennakoida tulevaa.

Matti Leskelä, Lapin yliopisto, maleskel@ulapland.fi

Eurooppa-kysymyksestä Žižekin tapauksessa

Slavoj Žižek tunnetaan radikaalina ajattelijana lähinnä populaarikulttuurin analyysinsä ja päivänpoliittisten interventioidensa perusteella. Vähemmälle huomiolle on jäänyt Žižek varsinainen teoreettinen työ, jota luonnehtii kunnianhimoinen tarkoitus yhdistää ranskalainen strukturalismi (erit. Lacan) ja saksalainen idealismi (erit. Hegel). Teorian vaikuttavuuden maailmassa liberaalidemokratian ja kapitalismin liiton voi katsoa määrittäneen historiaa jo parinsadan vuoden ajan. Poliitiikan teoriasa keskeisenä esimerkkinä Žižek paikantaa tämän liiton alun Ranskan Suureen vallankumoukseen ja Jakobiinien onnistumiseen epäonnistumisessaan. Hän väittää kuitenkin, että nyt liberaalidemokratian ja kapitalismin pitkä liitto saattaa olla loppuillaan. Hänen mukaansa kapitalismi ei enää tarvitse liberaalia demokratiaa, vaan tulevaisuus saattaa olla tehokkaamman autoritäärisen kapitalismin. Tätä hän nimittää poleemisella tyyllillään aasialaiseksi kapitalismiksi. Valistuksen perinteen analyysi ryyditettynä poikkeukselliseksi uskonnoksi ateistisesti tulkitun kristinuskon luennalla johtaa Žižekin mukaan kuitenkin Euroopan puolustamisen arvoisen äärelle. Se voidaan tiivistää yhteen sanaan: universalismi. Mikä on Žižekin radikaalin teorian ja poliittisen aktivismin suhde vuonna 2016? Kuinka nämä kaksi suhteutuvat toisiinsa esimerkiksi Yannis Varoufákin kokoaman Euroopan B-suunnitelman osalta tai tulkintaan, jonka mukaan Žižek kieltää Eurooppaan tulleilta turvapaikanhakijoilta unelman päästä Norjaan?

Jani Väisänen, Jyväskylän yliopisto, jani.k.vaisanen@jyu.fi

Ovatko politiikan ja politiikan teorian kielet väistämättä ristiriidassa?

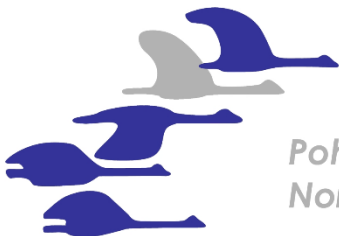
Monen politologian erityisalan tapaan myös politiikan teorian väitetään usein erkaantuneen poliittisista käytännöistä. Tutkimuksen voidaan sanoa joko kääntyneen vain itseensä viittaavaksi tai kohonneen reaalisten poliittisten ongelmien yläpuolelle. Kuinka paljon siis on politiikan teoriaa, jolle ei ole enää vastinetta 'poliittisissa käytännöissä' - ja kuinka paljon poliittisia käytäntöjä, jotka ovat politiikan teorian jäljiltä puutteellisesti teoretisoituja? Esitelmäni lähtee oletuksesta, jonka mukaan poliittisten ja hallinnallisten käytäntöjen "taustadiskurssit" ovat monipuolistuneet ja muuttuneet vaikeammin tulkittaviksi. Siinä missä esimerkiksi julkisoikeus, sosiologia tai sosiaalipolitiikka tarjosivat käsitteellisiä ja "teoreettisia" termejä edellisten sukupolvien virkamiehille ja poliitikoille, löytyy nykyisen ohjelma- ja virkakielen taustalta esimerkiksi liiketaloustieteen tai organisaatiososiologian kaltaisia akateemisia diskursseja sekä erilaisia "konsulttipuheen" variaatioita, jotka voivat olla monista eri käsitejärjestelmistä muodostettuja hybridejä. Mitkä ovat politiikan teorian edellytykset tulkita näitä käsitejärjestelmiä tai yrittää saada aikaan niissä muutosta? Vieläkö akateemisella politiikan teorialla tai politiikan tutkimuksella yleensä on sellaisia vahvuusalueita tai suhteellisia etuja, joiden avulla ne pystyvät puolustamaan paikkaansa kilpailevien diskurssien joukossa?

Petri Koikkalainen, Lapin yliopisto, petri.koikkalainen@ulapland.fi

Reinterpreting David Easton's The Political System for the 21st Century

In 1953, David Easton published an inquiry into the state of American political science. His book, *The Political System*, has later been described, inter alia, as the autobiography of a generation expressing the dissatisfaction with the discipline. Easton criticized American political science of two major shortcomings, hyperfactualism, the gathering of facts without a theory, and of historicism, political theory declining into the history of political thinkers. Instead, Easton argued for a need of a general theory of politics. Because of this, Easton's book has been seen as one of the first calls for behavioralism. What has confused some political scientists is that sixteen years later, Easton outlined a program for a new political science, which he called post-behavioralism, urging for a more politically relevant discipline. At the same time, Easton argued that he had not changed his views about political science as a discipline. As it can be argued that Easton has often been misunderstood as well by behavioralists as by anti-behavioralists, this paper analyzes the meaning of political theory in Easton's work. It shows how Easton's understanding about political science is still relevant to today's discipline and can help to solve a division between basic theory and politically relevant research.

Erkki Berndtson, IPSA/ RC33, erkki.berndtson@helsinki.fi

Pohjoismaiden hallinnollinen liitto Suomen osasto ry
Nordiska administrativa förbundet Finska avdelningen rf